

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Martiúsnak 24-dik napján 1795.
esztendőben.*

Londoni Parlamentalis dolgok.

Pith minister, egy olly elmés, mezzze látó és ható, az Európai politikának kerekeit olly elmésen, és fortélyosan tekerni tudó kavallér ember, kinek párját, nem minden bokorban lehet találni. A' mit ő magában egyszer el tőkél, a' mit ő magában egyszer meg főz, a' mit mind Európának közönségesen, mind Nagy Britannianak különösen hasznosnak lenni iri és talal, akár mint iparkodjon annak meg gátolására az antiministeriális rész, akár mint lármázzanak Fox uram és tzimborás társai ellene, még is mihelyt a' voksok többsége által kell a' dolgot meg állítani, *Pith* minis-

teré a' többség, amazok meg némúlnak, ő pedig okossággal való tsendessége által diadalmat vesz a' véle ellenkező részben. Ha tudakozza töllem valaki, hogy, és miként tudott *Pith* minister magának illy nagy tekintetet szerezni egy olly országban, a' hol sok tudós, és meszse látó emberek ülnek a' kórmányon, a' hol a' törvénytévői hatalom akként vagyon a' Király és Ország rendjei köz fel osztattatva, hogy egyik a' másik nélkül semmit nem mivelhet, a' hol a' had indításnak jussa ugyan a' fejedelem kezében vagyon, hanem annak el kezdése és folytatása az alsó Parlamentomnak akarattyától függ; ha mondom, ezt tudakozná valaki töllem, rövideden azt felelném néki, hogy *Pith* minister azt az eszközt választya fel tételének előmenetesítésére, mellynél hathatósabb nintsen e' világon, mellynek homlokán ezek a' rövid igik olvastatnak: *domat hominesque deosque*.

A' múlt *Jan.* 21-ik napján elő fordúlván a' Fr. ellen való hadakozásnak folytatása, és az annak folytatására szükséges hadi költség, nagyon ki költek ellene, az antiministeriális résznek szószóllói, és nagyon ótsárlották *Pith* ministernek azt a' planumát, melly szerént a' múlt esztendőbeli táborozás folytatik vala. Nevezetesen, bóldog emlékezetű *Fox* úr nagyon fájlalta a' Hollandiában, és Németországban vólt Anglus seregeknek rosz sorsát. A' minister is nem tartóztathatta magát, hanem szokásán kívül ekként torkolta bé *Fox* urat: ha *úgymond* ő, az Parlamentomot és a' nemzetet meg győzheti arról, hogy a' királyi ministerek ostobák, tudatlanok, 's alkalmatlanok az ország dolgainak folytatására; tehát nyújtson bé egy memoriálist a' királynak, és kérje a' ministereknek hivatalaiktól való meg folytatásokat, melly kérése hogyha igaz okokon fog fundáltatni, bizonyossan kedvességet talál. Hanem előre elhitesse magával *Fox* úr, hogyha szinte le hánytatnának is hivataljaikból a' ministerek, még is mindazáltal sem *Fox* uram, sem tzimborás Tár-

sai nem fognának ministerekké lenni, hanemha meg mutathatná azt, hogy olly veszedelmes állapotban, és környül állások között legyen már N. Britannia, hogy egészen ellenségeinek kegyelmétől, és könyörületességétől függjön annak további fenn maradása. Jól tudja ő azt, t. i. *Pith* minister, hogy a' múlt esztendei szerentsétlen táborozás miatt nemcsak el nem tsüggedett a' Britanniái nemzet; sőt még most is érzi magában azt az erőt, a' mellyel ellene álhat Európa közönséges ellenségének, és kész hazájának boldogságára ezen érzett erejét fordítani. Akármint igyekezzen *Fox* úr a' múlt esztendei táborigi tetteinket a' nemzet előtt gyaláznai; még is nem gyalázatjára, hanem valóságos ditsőségére szolgálnak azok hadi seregeinknek. Igaz ugyan, mondá továbbá *Pith* minister, hogy néhány szövetségeséinknek hadi népei nem viselték úgy magokat, a' miképen mi kívánhattuk volna, Hollandia is áldozatyává leve tulajdon tehetetlenségeinek, és az Orániai ház meg eskütt ellenségeinek: de ugyan mit tehetnek arról a' ministerek, hogy a' rend kívül való, és rettenő tél utat nyitott Hollandiába az ellenség ármádiájának.

Bedford hertzeg nagyon sürgette *Jan.* 27. ikén a' felső parlamentomban a' Frantziákkal való békességet, és kívánta azt meg mutattatni, hogy olly állapotban legyen mostan a' Fr. fő kórmány szék, hogy bátran lehessen avval alkuba ereszkedni. *Lord Grenville* meg táfolta *Bedford* hertzeg feltételét, és külömbkülömbféle okokkal igyekezett meg mutattatni, hogy a' mostani Fr. fő kórmány szék teleylyességgel nem felelhet a' békességnek állandóságáért, és így nem is lehet avval békességes alkuba bocsátkozni; következésképen szükség ezen igazságos és szükséges hadakozásban minden ki gondolható úton és módon a' királyt segíteni.

Febr. 23. ikán tartatott Parlamentalis gyűlésben a' *Budgetet*, az az, a' Finantziát tárgyazó billeret tálalta ki *Pith* minister az alsó Parlamentom tagjai eleibe, és avval vigasztalta a' jelenvaló-

kat, hogy a' státusnak mostani nagy szükségében, olyatén dolgokra vetett taksát, mellynek lefizetésit meg sem fogja a' nép érezni. A' jövő táborozásra, és az országnak egyéb szükségeire, 28 millió és 128 ezer font sterlinget mondott szükségesnek lenni, nevezetessen: 6 milliót 315 font az Ország tengeri ereje számára; 11 millió 241 ezer fontot a' hadi seregekre; 's ezek közt 9 száz 97 ezer fontot az Anglus zsóldba vétetett idegen truppokra; 200 ezer fontot segítő pénzt *Sardiniának*; 400 29 ezer fontot a' Fr. emigránsokból álló corpusoknak; 3 millió 6 száz 30 ezer fontot rendkívül való költségekre, 20231000 fontot az artilleriára; 98410 fontot egyes szükségekre, és 243 ezer 34 fontot külső titkos szolgálatokért. Ennek a' felettébb való nagy sommának ki szereztetésére vetett új taksák a' borra, égetett italokra, herbathéra, kafféra, dohányra, citromra, narantsra, salátához való olajra, nyers selyemre, kőszénre, épülethez való fákra, deszkákra, testamentomokra, és kontraktusokra ennekelötte vettetett adónak kevés meg szaporittatása. Végtére a' hajporra vettendő adó igen sokat fog, *Pith* minister értelme szerint, a' státusnak kasszájába bé vinni. Leg alább találkozik Angliában 2000 ezer ember, a' ki örömet fizet egy *gvinét*, hogyha fodoritott haját meg puderozhattya, következésképen tsak ez az egy tikkely is 210 ezer font sterlingel fogja a' Státusnak kints tárát szaporítani.

Grey úr is sürgetni kezdette *Feb.* 26-ik napján, az alsó parlamentomban, a' Frantziákkal való békességet és hogy annál több barátokat szerezhessen magának, és fel tételének, felettébb nagyozta a' Fr. Republikának hatalmát, 's kitsinyítette az ellene hadakozó fejedelmeknek hadi erejét. Mi, *úgymond ő*, két esztendőtol fogva elegyedtünk egy olly hadakozásba, mellyben már is 50 ezer katonát és hajós legényt vesztettünk el, 's leg alább 50 millió font sterlingünkbe került, és végtére is semmit végben nem vihetünk. Ingyen nem is kell gondolkoznunk a' Frantzia contra revolutióról,

mivel már most az egész nemzet a' szabadság-
nak alkotmánya szerént gondolkezik, fényes győ-
zödelmeket szerzett, és az igazgatásnak formája
is mértékletesebb, mint vólt ennek előtte. A' ha-
dakozás folytatására is elegendő költségek vagy on
kiváltképen minekutánna Hollandia is hatalmokba
esett. Hogyha úgy kedvez nékiek *Spanyól*
Országban a' hadi szerentse, mind eddig kedvezett
nem sokára azon is diadalmat vésznek. Nintsen
nékünk Frantzia Ország ellen elegendő erönk,
jobb lesz nékünk a' Német Birodalomnak példá-
ját követnünk, a' melly noha a' békességről gon-
dolkozik, és igyekezik is annak vilzsa szerzésé-
ben; de azonban még is nagy hadi készüléteket
tészen. *Grey* úr beszédére és projectumára eze-
ket jegyzette meg *Pith* minister: hogy kész a'
parlamentom mindenkör a' királyt a' békesség
szerzésben segíteni, akár melly kórmány szék-
kel is, a' melly olly fundamentomra vagy on épí-
tetve, hogy avval állandó békességet lehessen
szerezni, soha, sem a' Király, sem a' ministerium
nem kívánt Fr. Orzágnak különös igazgatás for-
máját parantsolni, jó vólna ugyan, ha a' monar-
chiát bé vennék; de soha sem mondottuk mi azt,
hogy egy respublikával se akarunk alkura menni,
csak hogy bátorságosak lehessünk egyezésünk-
ben; de még eddig még csak árnyéka sints a' jó
igazgatás formájának Fr. Országban — az egyik
revolutiót más revolutió követi, elsőben a' foe-
deralismus, azután a' tyrannismus, most már
a' moderatismus uralkodik köztök. Néhány szö-
vetséges fejedelmekkel békességet akarnak tsinál-
ni, de Angliával tellyességgel nem, engesztelhe-
tetleneknek mutattyák magokat irántunk 's a' t.
,, Ezen beszédét 3 óránál tovább folytatta *Pith*
minister, 's illyetén ki fejezésekkel zárta azt bé:
*Bátor a' leg nagyobb teher, és nehességek közt kel-
lene is ezt a' hadakozást folytatnunk: még is jobb
vólna a' háború a' bátorság nélkül való békes-
ségnél.*

Ismét elő fordúlt ez a' tárgy a' *Feb.* 6 ikán
tartatott parlamentális gyűllésben, mellyben a'

Fr. reszpublika valóságának, és mástól való nem függésének meg esmértetését, és az avval tejendő békességet sürgette *Grey* úr. *Sheridán* úr is egy értelemmel 's akarattal vólt vele, és egyenes feleletet kívánt adattatni ezen együgyü kérdésre: *Akarnak é a' Ministerek békességet tsinálni, avagy nem, akár minémü igazgatásnak formája legyen Frantzia Országban?* Minden környülállásokból a' tettzik ki, mondá *Scheridán* úr, hogy Fr. Országnek mostani igazgatóival, tellyességgel meg nem akarnak békélni, hanem minémü következése legyen e' dolognak, meg fogja a' jövendő idő mutatni. Valósággal tsúfságúl tartatik az a' nép, a' mellynek erőszakosan akarnak igazgatás formáját mások adni, elegendő indító okunk Hollandiának el foglaltatása, hogy minél előbb barátainká tegyük a' győzödelmesekeket. Ezekre *Pith* minister ekként felelt: felettébb tsudálkozik, miként lehessen ötlet, a' ki már igen sokat szóllott e' tárgyról, maga meg határozatlansággal vádolni — Tehát, most is azt modja, hogy semmiémü igazgatásnak formája nem fogja ötlet a' békeséges alkutól el vonni, tsak hogy bátorságos békességet reménylhessen; de sem Frantzia Országnek mostani belső állapotja, sem a' szövetséges fejedelmeknek jelenvaló környülállásaik nem olyanok, hogy tanátsos vólna a' Fr. nemzettel békeséges alkura lépni, nem másként, hanem a' hadakoznak folytatása által lehet bátorságos békességet reményleni, és tsinálni 's a' t.

Régtől fogva sürgeti *Pith* minister, és más jó szívü tagjai is a' Londoni parlamentumnak az ügy nevezett *Assiento contractusnak*, az az, az Afrikai bóldogtalan szeretsenekkel való kereskedésnek tökéletes el töröltetését, és az Angliai Amériikai pénzen vett örökös szolgáknak természeti szabadságokba való helyheztetését; de még eddig végére nem hajthatták kívánatos fel tetteket. Ezt a' tárgyat most újobban elő hozta *Wilberforce* úr, a' múlt hólnapnak 24-ikén tartott gyűllésében az alsó parlamentumnak: Ha va-

laha *úgymond* ő, okunk vólt, ezen emberiséggel ellenkező kereskedésnek el törlésére, most bizonyára, a' midőn a' Frantziák Amérikai örökségeikben hasonlót miveltek, az az, szabadosokká tették az ott lévő szeretseneket, leg nagyobb vagyon. Tegnap, *úgymond*, az az, a' hadakozásnak szerentsés ki menetelére rendeltetett közönséges böjti napon, áldoztunk az isteni gondviselésnek, és óltalomért esedeztünk; de vallyon használhatnak e' mind addig esedezéseink, mig tellyesek lesznek kezeink vérrel, és felebaráti szeretetünk, 's igasságos magunk viselete által az isteni gondviselésre méltókká nem fogjuk magunkat tenni? Ki egy, ki másféleképen szóllott e' dologról, kinek tettett a' fel tétel, kinek nem — *Barham* úr azt mondotta, hogy azon kereskedésnek, és az örökös szolgaságnak el töröltetése által miveletlenülül maradnának az Amérikai tartományok; hogy az azokban birtokos Anglusok nagyon megkárosítatnának — — *Fox* úr egész erejével azon iparkodott, hogy ez az otsmány dolog, az emberekkel való kereskedés örökösen töröltessen ki az Angliai birodalomnak könyvéből, és *Pith* minister is egyenlő értelemben vólt vele. — *Dundas* úr a' közép útat választotta, ő sem azokkal nem tartott, a' kik mingyárt most el akarták azt a' kereskedést törteni, sem azokkal nem, a' kik annak örökös meghagyattatását sürgették. Időt kell, *úgymond* ő, az Amérikai birtokosoknak engedni, hogy elegendő barmot szerezhessenek magoknak a' föld mivelésre, közönséges iskolákat kell fel állítani, a' mellyekben oktatni 's előre készíteni kell a' szeretsén ifjúságot a' szabadságnak esméretére, és az avval való okos élésre. Most pedig nints arra idő, más szükségesebb tárgyakkal kell minékünk most foglaltoskodnunk. 's a' t.

A' múlt *Jan.* 29 ikén, vólt a' Londonba küldetett Török követ *Yussuf Effendi* az Angliai királynál és királynénál audientzián a' *St. Jamesi* királyi várban. Igen nagy pompával ment oda bé; a' király elei-

bevezetve, háromszori mély maga meghajtása után, egy rövid orációt mondott Török nyelven a' királyi székben üő fjedelem előtt, beszédjét egy *Persiani* nevű talmacs magyarázta meg ő Felsegének. Maga a' király Angus nyelven felelt a' Török követnek, kinek talmácsa *Lusignan* úr vala. Min-kutánna creditióvalis levelét a' királynak által adta, és a' királynénál való udvarlását is elvégzte volna, minden ceremónia nélkül tért vissza szállására.

Payne Commodore, az az, Angus alladmirál hat, 18—50 ágyús hadakozó hajókkal, és öt 10 ágyús cutterrel jött a' *Cuxhaveni* kikötő helybe, a' *Wallisi* hertzeg márkjának, *Karolina* Brunsvigiai hertzeg asszonyának Londonba való általvitetésére.

B é c s.

Sokan tudá'koztak azon, hogy a' múlt nyáron, minekelötte vagy eleségbéli izükséget láttak, vagy ostromlás alá vették volna *Code* és *Valentzia* várai, feladták magokat a' Frantziáknak, hanem valóságos okát nem tudták. A' nevezett váraknak fő kormányozói, *Cammeler* és *Mikovini* Cs. Kir. Generálisok számadásra vonattatván a' Fes. hadi Kancellaria által, a' Fes. Császár hozzájuk küldött leveleikkel mentették magokat, a' melyekben a' nevezett váraknak jó feltételek mellett való feladattatása parancsoltatott nékiek. Felseges Urunk kezébe küldettéven ezen parancsoló levelek, így szólt: *Hogyha, úgymond*, bizonyosan nem tudám, hogy ezen levelek töllem nem származtak, el kellene magammal hitetnem, hogy ezeket magam küldöttem nékiek, olly nagy egyenlőség vagyon az én kezem írása, és ezen billétek közt. És így hamis billétek voltak ezek, és az ő Felsege tulajdon keze irásának majmolásai. A' nevezett két Generális dolgainak vizsgálattására ki rendeltetett hadi Commissió, melly *Gr. Nosticz* Cs. K. lovas Generális előülése alatt

tartatott, egészen ártatlanoknak lenni találta, a' fent említett Generálisokat, és a' róllok hozatott sententziát, a' hadi Tanács palotájában, sok ember hallattára közönségessé is tétette.

Hadi Környüállások.

Napkeleti Frisiának *Aurich* nevű városából iratik, hogy azon tartománynak az Ems folyó vizén túl fekvő részét egészen el borították a' Frantziák, és hogy erőtelenek lévén az ott fekvő Anglus seregek, bé nem várták őket, hanem az Oldenburgi herizegségbe vonták vissza magokat (Ez a' hertzesség a' Lübeki hűspökséghez tartozik, és a' Westfáliai kerületben fekszik). *Leerből* is futnak immár az urak, és tehetösebb lakosok, és az *Aurichi* kaszsa és leveles tár is másuvá vitetik.

Brüszszelből azt a' hirt vettük leg közelebb, hogy a' Luxenburgi várat kemény ostrom alá vetették, és erőssen lövöldözik a' Frantziák, és hogy nagy reménységek vagy on annak rövid idő alatt lehető el foglaltatásához (Igen is hogyha ahoz közel férkezhetnének, ha elegendő eleiségek nem vólna a' lakosoknak, és katona őrizetnek, és ha a' vén Bender Feldmarsál vitézi módon nem védelmezné magát, de már is sok kárt tett az ostromló ellenségbe gyakorta való ki tsapása által).

A' múlt *Feb.* 27 ik napján, az Anglusok és Frantziák közt *Emden* környékén történt tsatáról ezt a' bővebb tudósítást vettük. A' múlt pénteken, t. i. *Feb.* 27 ikén által költöztek az Anglusok az *Ems* vizén, és mingyárt attakirozni kezdték *Winschooten* alatt, a' *Gróningai* tartományban a' Frantziákat. A' *Rohan* hertzeg gyalog seregéből 300 ember ment előre; de a' kik mingyárt széllyel szórattak az ellenség által. Ezt látván Lord *Cathcart* Anglus Generális, egy lovas regimentet le szállított lovairól, avval ment a' tűzbe, 's vissza is nyomta a' Frantziákat. Mind a' két

részről sokan hüllottak el. A' következt napon diadalmat vévén a' Frantziák a' *Löwenstein* nevű vadász regementből való, 100 emberből állott pikéten, el foglalták a' Groningai új sántzot, és mind addig üzték, 's kergették a' *Salm* és *Rohan* emigrált huzárokat, mig ezek által nem költöztek az *Ems* vizén. Dél tájban újjabb próbát tett Lord *Cathcart* az Anglusokkal, által ment a' nevezett vizén, és hátra verte a' Frantziákat. — Tegnaptúl fogva több több Anglusok és Hannoveránusok mennek *Emden* alá.

A' Rénuson túl fekvő Frantzia ármádiánál alattomban való hadi készületek tapasztaltatnak, a' *Bonni* és *Koloniai* ör seregek meg szaporitattak, és úgy láttzik, hogy nem sokára ki nyittyák az idei táborozást. Ez a' tapasztalt hadi készület szolgáltatott hadi vezéreinknek arra alkalmasoságot, hogy *Mühlheimba* öszve gyűljenek, és a' szövetséges fejedelmek ármádiájának vezérjeivel együtt hadi tanátsot tartsanak az ellenség titkos fel tételeinek héjába való tétetésekre.

Az *Albert* Saxóniai hertzeg commissariatúsának igazgatói, *Fauer* és *Lilien* Generálok *Kasselbe* (Moguntzia mellett) mentek, az onnan elment Prussia seregek fekvésének meg szemlélésére, és a' Rénusi Császári ármádia jobb szárnyának ottan való kvártély készítésre.

Egy *Mart.* 3-ikán költ Straßburgi levélből ezeket olvassuk a' Moguntzia előtt fekvő Fr. ármádiának készületeiről: A' mi *Moguntzia* előtt való készületeink, és munkáink közelitenek végekhez, A' múlt hólnapnak 20 és 21-ik napjain egynéhány apró tsata történt ezen várasnak köfalai alatt, mellyekben sok embert el fogtunk a' Prussus huzárok, és Horvátok közül. A' *Manheimi* Rénus mellett lévő sántzok már tsak nem egészlen öszve rontattak — Párisból írják, hogy *Kellermann* Generálisra bizta a' Párisi köz Jóra ügyelő Commissió a' Rénusi Fr. ármádiának kormányát, a' Luxenburgi várnak ostromlását pedig

Michaud Generálra, Ellenben egy más Párisi levél azt beszéli, hogy *Jourdán* Generál az északi, *Kellermann* a' Maasi és Sambrei armádiákat foglák commandirozni, *Pichegrü* Generális pedig, a' Rénusi armádiához fog menni, és Moguntzia ostromlását igazgatni. — A' Vendei Rojalisták fővezérjéről *Charette* Generálról azt hirezteti egy Fr. levél, hogy mind ő maga, mind a' Rojalistáknak nagyobb része a' Rénusi armádiához fognak menni, és regítségül lenni a' több republikánus seregeknek Moguntzia ostromlásában. Hihetetlen dolognak láttatik, hogy illy fontos dolgot a' Rojalistákra bizhasson a' Convent. Mikor kezdenek Moguntzia ostromlásához a' Frantziák bizonytalan. Egy Párisi levél azt feleli, hogy a' Luxenburgi várnak elvétetése után, Úgy de hát e' mikor megy végbe? már erre nem tudnak egyenesen felelni. Hogyha tudakozza tőlök valaki; miért a' Luxenburgi várnak elvétele után? azt felelik, mivel minden ostromló nagy ágyuik Luxenburg környékén vagynak, 's ezekkel akarják Moguntziát is lövöldözni. Illyenképen a' mitosdás a' kérdés, olyan az arra adatott felelet is, az az, bizonytalan, és a' jövendőségnek titkos szekrenyébe vagy on el rejtetve.

Olasz Ország.

Már egyszer jelentettük, hogy az *Algiriai Dey* is hadat izent az Anglusoknak. Ezt a' dolgot a' későbbi Genuai levelek is erőssitik, és azt teszik hozzája, hogy egyszer mind szoros szövetséget kötött a' Fr. respublikával, mellyre a' nekie ajándékba küldetett summa pénz, és hajók tsábitották el ötet. Ettől a' musulmann fejedelemtől igen keveset félnek a' Brittusok, és ha nagyobb summa pénzt, 's több hajót igrnek néki ők, mint adtak a' Frantziák, könnyen meg vásárolhatták a' lelkét, és a' barátságát, a' ki mindenkor a' néki küldetett ajándékhoz szokta békességes vagy háborúságos indulattját alkalmaztatni.

Turinból a' Sárdinai királynak lakó várasából iratik, hogy 40 nagy kaliberű ágyúk küldet-
tenek *Cheraskóba*, *Pedemontium* igen erős várába;
hogy 15000 emberrel szaporitatott a' Sárdinai
ármádia, és hogy *Febr.* 14 ikén *Digoba* marsiro-
zott a' *Nádasdy* magyar gyalog regimentje.

Egy *Mart.* 3-ikán költ Genuai levél ismét
azt beszéli, hogy 50000 Frantziáság legyen
készen a' *Tuloni* kikötő helyben, és hogy mihelyt
az idő engedni fogja, mingyárt ki repül onnan,
a' már régen ki készült Fr. flotta, de merre in-
dúl, és hová megy, azt sem ő, sem más meg-
nem tudja mondani. Már egynehányszor enge-
delmet kért a' Párisi köz Jóra ügyelő Commis-
sió a' Genuai respublikától a' Genuai földön va-
ló szabados által mehetésre, de még eddig meg-
nem nyerhette. Hanem az a' kérdés, hogy illy
indulattal lészzen é ennekutanna is a' Genuai res-
publika? nem fogja é ezeu szándékat meg változ-
tatni? avagy nem fogják é azt a' Frantziák an-
nak meg változtatására erőszakkal kényszeríteni?
A' *Majlandban* *Mart.* 3-ikán tartatott hadi tanács-
kozás szerént, egy ollyatén helyre fog armádi-
ánk állani, a' hol nem egy könnyen furhattya ál-
tal magát az ellenség. Bal szárnya a' Tortónai
erösséghez, a' jobb a' Scrivia vizéhez fog támasz-
kodni, a' dereka pedig a' Pedemonti Lombardiá-
nak térségén fog ki terjeszkedni. Az Olasz Or-
szágban lévő Cs. Kir. armádia, mintegy 30000
emberrel fog szaporitatni.

A' *Livornóból* Fr. kikötő helyekbe menni igye-
kező gabonás hajóknak fedezésére egynehány li-
nea hajók küldettek a' *Tuloni* flotától. A' Siciliani
Karok és Rendek, a' Nápolyi korona örökös-
kivánnnyák magoknak Vice Királynak adattatni,
melly kivánságokat bé fogja é az udvar tellyesí-
teni, avagy nem, bizonytalan.

A' Velentzei levelek is erősitik, hogy a' fé-
nyes porta ellenséges indulattal viseltetik a' Pé-
tersburgi udvar ellen, Lengyel Országának fel kon-

tzoltatása miatt; hanem felettébb tsudálkoznak azon, hogy nem előbb, akkor tudniilik a' midön még a' Lengyel ármádia együtt vólt, hanem tsak most, a' midön se vezérek, se ágyújak, se munitiójak, se pénzek, sem tábori eleségek nintsen a' szegény Sarmatáknak, ébredett fel álmából. A' Warsóviai újjabb tudások is olly formák, a' mellyekből azt a' következtést lehet ki húzni, hogy nem sokára egymás üstökébe kapnak az Oroszok, és a' muszulmanok; hogy a' Lengyel Országban lévő Orosz seregek parantsolatot vettek a' marsirozásra, hogy egyenesen a' Török Birodalom határai felé fogják zablájakat tartani, és hogy *Suwarow* Feldmarsál fogja a' Törökök ellen a' muzka hadi népet commandérozni. Úgy legyen é a' dolog vagy nem, bizonyossan nem tudjuk, meg fogja a' jövendő idő mutatni.

Spanyól Ország.

A' Spanyol király két *Bérvét*, az az, pápa levele nyert a' Római Sz. Pápától. Az egyik által meg engedtetik, hogy a' király a' Spanyol Orzági Clerusra 36, az Amerikai Clerusra pedig 30 millió reálból való közönséges adót vethessen és vehessen — (Egy Sp. Real Spanyol Országban 12, a' Spanyol Amerikában pedig 15 krajtzárt tészén). A' másik *breve* által arra adatott a' királynak engedelem, hogy minden vacantiába esendő egyházi hivatalokat és jövedelmeket, mind addig üressen tarthasson, valameddig azokból a' nemzeti adósság egészlen ki nem fizettetik. E' mellett arra is engedelmet nyert ő Szentségétől, hogy a' mostani szük időben, minden templomokban találtatandó arany és ezüst edényeket ki vihessen, és a' pénz verő házakba küldhesse. —

Minthogy a' *Rósási* várnak Frantziák által lett el vétetésétől fogva, nagyobb vezedelem közt forog *Barcellóna*, Katalóniának nevezetes erősege, és kikötő helye: ahoz képes már most,

még jobb védelmező állapotba helyheztesik magokat Katalóniának lakosai. *Navarrában* és *Biskayában* is mind bellyebb bellyebb nyomúlnak a' Fr. seregek: ahozképest, mind a' *Bilbaói* mind más városokbéli templomokból ki vétetnek és *Madridba* küldetnek a' féltő kintsek. Két pósta hajó érkezett Amérikából a' ministeriumhoz, a' mellyek azt a' hírt vitték oda magokkal, hogy a' Sz. Domonkos szigetében újabb előmenetelt tettek a' Frantziák. — A' Kastiliai fő kórmány széknek előülőjévé tétetett *Salamankai* püspök, a' múlt hólnapnak 14 ikén fogott hivatalyához, és már eddig sok viszsa éléseket el töröltt.

Német Birodalom.

Koblentzbe, és annak vidékére egynehány új Fr. seregek érkeztek; magában a' városban 8000, a' körül belől lévő helységekben pedig 15000 mondatik fekünni — *Febr.* 18 ikán ottan is meg innepeltetett Hollandia el vétetésének napja, harang zúgások, és muzsika szerzámoknak zengése alatt, minden templomban ki kellett azt, az isteni szolgálatnak végződése után, a' gyülekezetek előtt hirdetni — A' Westfáliai Prussiai tartományokból semmi névvel nevezendő eleséget és portékát nem szabad ki vinni. *Neuviddel* által ellenben egynehány redutát építetnek a' Frantziák. A' *Koblentzi* Gymnasiumnak rakott biblióthékáját, és a' természeti históriához tartozó gyűjteményeit Párisba küldötték. Ottan a' szabadság fája alatt, és a' Fr. nemzeti képviselők jelenlétekben szerkesztetnek egybe az új házas személyek; de még is csak ugyan ölzve adattyák magokat titkon is, az anyaszentegyháznak bé vett szokása lizerént. — A' Választó fejedelem kápolnájában lévő szép orgonát egészlen ösze rontották a' vallás nélkül lévő pátrióták. *Rohán* Fr. hertzeg testvér ötsével, és egy Lotharingiai hertzeg a' szonynál együtt Brémában laknak. Egy Prussus fő tiszt igen sok jót tett a' Frankfurti vidékén lévő szegényekkel. On-

nan lett el marsirozásakor is minden szükölködő szegényeket ölzve gyűjtetett, és egy egy tallért osztogatott nékik.

Minekutánna *Chappé* úr a' maga hasznos találmányát a' *Telegraphus* tetsérettette, és hazájának hasznára fordította volna: azóltától fogva mind a' Német, mind az Anglus, mind a' Svécia Országai tudósok fel ébredtek azon hasznos találmánynak másolására, de még eddig, senki sem vólt olly szerentsés közülök, mint a' fent nevezett Fr. Tudós. *Achard* Berlini tudós Chemicus, és Physicus, néhai igen emlékezetes Chemicusnak *Margráfnak* tanítványa, a' Berlini Kir. Tudós Társaságnak 18 elztendős korától fogva rendes tagja, és a' physica Classisnak mostani Igazgatója, egy könnyű, és egyik helyből a' másikba két lovas szekéren könnyen áztat vitettethető tábori telegrafust készített tulajdon költségén, készített az avval elésre szükséges táblákat, és egy német 's frantzia nyelven való lexicont is, mellyben mind a' német, mind a' frantzia nyelven 23750 szók vagnak, mellyeknek segítségek által, öt telegrafus, jelekkel 13750 szók adattatnak elő.

Próbát is tett már a' nevezett Tudós *Mart.* 1-ső napján magának a' királynak, *Ferdinand Augustus* királyi hertzegnek, és a' kir. Tudós Társaság által, a' mathematica és physica Classisból deputáltatott Commissionának jelenlétében. Egy telegraphus a' *Bellevün* (a' Potsdami *Sanssoui* királyi palota udvarával által ellenben fekvő szép hegyetskén, mellyen néhai *II. Fridrik* némelly régi kő maradványokat rakatott ölzve) és a' *Span-dau* várának tetején, a' melly amattól két pósta mélföldnire vagon, és a' jelenlévőknek tökéletes meg elégedésével szerentsés is vólt próba tételében. Mennyire betsüllötte legyen a' Felséges Prussiai király mind a' találmányt, mind annak tudós alkotóját, ki tettzik a' királynak hozzá küldött kabinetbéli leveléből, melly ekként vagon: „Nagyon le kötelezett kigyelmed engemet a' né-

kem küldött telegrafusnak modelje által — tulajdon szememmel láttam, és tapasztaltam a' kigyelmed próba tételének hasznos következését, és mind a' kigyelmed szorgalmatosságát, mind talentomáit, mellyeknek nyilván va ó jeleit adta kigyelmed, nagyra betsüllöm. Ide zárok 500 tallérokat, reménylven, hogy ezen ajándékkal, mint kigyelmed eránt való betsüllésemnek jelével, egy kevés örömet fogok kigyelmednek okozni — Isten tartsa meg kigyelmedet tovább is, a' maga szent és kegyelmes óltalmazásában. Berlinben 7-ik Marty 1795. *Fridrik Wilhelm.*“

Martiusnak 6 kán is a' Prussiai korona örökösnek, és Lajos kir. hertzeg feleségeinek, Lovisa hertzeg alszszonynak, és az özvegy Hessen Casseli Landgrófnának jelentekben próbát tett a' nevezett Tudos — A' Spandau Telegrafus úgy helyheztesett, hogy a' nevezett hertzeg alszszonyok szobáiknak ablakaiban vették a' feleletet, 's onnan küldötték a' kérdést Spandauba — *Achard* úr ezt írta Spandauból a' Bellevüi telegrafusnak: *C' est a' Bellevue sejour des graces, que ce presente mes hommage. Achard.* az az: *Bellevüben múlatnak azok a' grátziák, a' kiknek tisztelettemmel udvarlok.* — A' Kir. hertzeg alszszonyok a' Bellevün lévő telegrafus által ezt a' kérdést iratták *Achard* úrnak; *Le Commandant se porte t' il bien?* az az, *egészséges e' a' Commendans,* a' mellyre mingyárt ezt felelte a' Spandau telegrafus által *Achard* úr: *Tres bien,* az az: *Igen egészséges.* Tökéletes meg elégedéseket mutatták a' nevezett hertzeg alszszonyok.

* * *

Tek. Szabolcs Vármegye, a' múlt hólnapnak 24-ikén tartott építő székert, a' mellyről való, de épen tsak most hozzám küdetett tudósítást, jövő alkalmatossággal fogom a' Magy. Kurirba béiktatni.